

Конспект по дисциплината
„Гражданско право – обща част“
Редовно обучение

1. Понятие за гражданско право. Предмет и система на общата част на гражданското право.
2. Съпоставяне и отграничаване на гражданското право от търговското, трудовото, гражданскопроцесуалното и международното частно право.
3. Основни принципи на гражданското право. Развитие на българското гражданско право.
4. Източници на гражданското право – понятие, видове. Нормативни актове, международните договори и правният обичай като източници.
5. Моралът, добрите нрави и справедливостта като източници. Съдебна практика и съдебен прецедент. Общи актове на Върховния касационен съд.
6. Действие на гражданскоправните норми по време. Обратно действие и действие спрямо заварени правоотношения. Действие в пространството и спрямо лицата.
7. Видове гражданскоправни норми: общи и специални; императивни и диспозитивни; материални и процесуални; самостоятелни и несамостоятелни; абсолютно и относително определени. Презумпции и фикции.
8. Нисша и висша критика на гражданския закон.
9. Тълкуване на гражданскоправните разпоредби – понятие, правна уредба. Предмет и цел на тълкуването.
10. Видове тълкуване на гражданскоправните разпоредби.
11. Правоприлагане по аналогия, по аргумент от противното и по аргумент за по силното основание.
12. Гражданско правоотношение - понятие, характеристика и видове.
13. Субективно право – теории за същността му, значение на интереса, определение. Право на иск в материален смисъл. Правно задължение.
14. Видове субективни права.
15. Преобразуващи субективни права.
16. Упражняване на субективни права и изпълнение на правни задължения. Колизии при упражняването. Граници на упражняването. Злоупотреба с право.
17. Защита на субективните права – понятие и видове. Самозащита и самопомощ.
18. Субекти на гражданското право – понятие и видове. Правоспособност на физическите лица – понятие, начало, край, съдържание, ограничения.
19. Дееспособност на физическите лица – определение, степени.
20. Поставяне под запрещение – ред и правно действие. Настойничество и попечителство. Прекратяване на запрещението.
21. Правна индивидуализация на физическите лица. Право на име. Постоянен адрес.
22. Лични неимуществени права. Гражданскоправна защита на личността.
23. Актове за гражданско състояние – понятие, видове. Съставяне на актове въз основа на съдебно решение. Отбелязвания. Правно действие на актовете. Регистри за населението.
24. Безвестно отсъствие и обявяване на смърт.
25. Юридическо лице - понятие, видове.

26. Възникване, преобразуване и прекратяване на юридическите лица. Правоспособност и органи. Представителство.
27. Държавата като субект на гражданското право. Гражданскоправен режим на бюджетните учреждения.
28. Жилищностроителна кооперация - понятия, учредяване, членствени правоотношения. Органи на кооперацията. Контрол за законосъобразност на решенията на органите. Отговорност на кооператорите.
29. Юридически лица с нестопанска цел – понятие, видове. Сдружения – понятие, учредяване, членство, органи, дейност, прекратяване. Фондации – понятие, възникване, дейност, прекратяване. Юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност – особености в правния режим.
30. Обекти на гражданските правоотношения – понятие, видове. Вещите, доходите и плодовете като обекти.
31. Ценни книжа, пари и нематериални блага като обекти.
32. Имущество – състав и правно положение.
33. Юридически факти на гражданското право – класификации и правно значение.
34. Фактически състави – определение и видове. Смесени гражданскоправни фактически състави.
35. Придобиване на права – първично и производно. Правоприемство – видове и правно значение. Изменение и изгубване на права.
36. Правна сделка – произход. Определение и съпоставяне с юридическите постъпки.
37. Видове сделки: едностранни, двустранни, многостранни; между живи и с оглед на смърт; предоставящи имотни облаги; възмездни и безвъзмездни; каузални и абстрактни; консенсуални, формални и реални; главни и зависими; комутативни и алеаторни; фидуциарни.
38. Сключване на сделките. Значение на конклюдентните действия и на мълчанието. Допълнителни юридически факти от фактическия състав на сделката. Заявяване на резерви и протести.
39. Форма на сделките – понятие и видове. Видове форми за действителност на гражданскоправните сделки.
40. Съдържание на сделката – съществено, несъществено, естествено. Начини за определяне на съдържанието. Тълкуване на сделката.
41. Сделки, сключени под условие, срок и тежест.
42. Недействителност на сделките – правна уредба, понятие и видове.
43. Нищожни сделки по чл. 26, ал.1 от ЗЗД.
44. Нищожни сделки по чл. 26, ал.2 от ЗЗД.
45. Привидни и прикрити сделки. Действие на привидната сделка между страните и спрямо трети лица. Подставено лице.
46. Унищожяеми сделки поради недееспособност, грешка и измама.
47. Унищожяеми сделки поради заплашване и по чл.31 от ЗЗД. Крайна нужда като основание за унищожяемост.
48. Предявяване на недействителността. Потвърждаване. Конверсия.
49. Имуществени последици от недействителните сделки.
50. Представителство – необходимост, представително правоотношение и представителство. Съпоставяне с подобни правни явления.
51. Приложно поле на представителството. Възникване и прекратяване на представителната власт.
52. Видове представителство. Договаряне сам със себе си.
53. Упълномощаване – понятие, сключване, форма, правно действие. Видове пълномощно. Прекратяване. Преупълномощаване.
54. Действие от чуждо име без представителна власт – последици. Потвърждаване. Отговорност на мнимия представител.
55. Косвено представителство. Защита на представявания.

56. Погасителна давност – понятие, функции, приложно поле. Преклузивни и рекламационни срокове.
57. Видове давностни срокове – критерии за разграничаване. Конкуренция на давностни срокове.
58. Начало на давностния срок. Броене и край на срока. Погасителна давност при правоприемство.
59. Спиране на погасителната давност – основание и действие. Отказ от погасителна давност.
60. Прекъсване на погасителната давност – основание и действия. Прилагане на погасителната давност.

2026г.

Проф. д-р Асен Воденичаров

Благоевград

БИБЛИОГРАФИЯ

Основна литература:

1. Василев Л. Гражданско право на НРБ. Обща част. С., 1956;
2. Василев Л. Гражданско право. Обща част. Научна ред. Големинов, Ч. С., 1993, 2000
3. Ганев В. Учебник по обща теория на правото. Т. I и II. Фототипно издание. С., 1990
4. Диков Л. Курс по българско гражданско право. Т. I. Обща част. С., 1937, 1940, 1946
5. Джеров А. Гражданско право. Обща част. Книга първа, С., 2003
6. Павлова М. Гражданско право. Обща част. С., 2023
7. Рачев Ф. Обща теория на гражданското право. С., 2003
8. Станева А. , Представителни и попечителски функции на родителите. С., 1992
9. Стефанов, Г., Основи на Гражданското право, Абагар, 2007
10. Стефанов Г. Гражданско право. Обща част. С., 1995
11. Таджер В. Гражданско право. Обща част. Дял I, Второ допълнено издание, под редакцията на Огнян Герджиков, Дял I, Софи -Р, 2001
12. Таджер В. Гражданско право. Обща част. Второ допълнено издание, под редакцията на Огнян Герджиков, дял II, Софи -Р, 2022
13. Таджер В. Гражданско право на НРБ. Обща част. Дял I, С., 1972, дял II, 1973
14. Фаденхехт Й. Българско гражданско право. Обща част. Отд. I. Обективно право. С. 1929
15. Марков, М. Тасев, С. Гражданско право, обща част, помагало, Сиби, 2017
16. Илиева, Р. Курс по Гражданско право-обща част, том , Сиела, 2015
17. Боянов, Основи на Гражданското право, ИК Авалон, 2011
18. Димитров, М. Учебно помагало по гражданско право – обща част, УНСС, 2013

Допълнителна литература:

1. Стоименов Д. , Пунев, А. Гражданско и облигационно право, Ръководство по решаване на казуси, Сиби, 2023
2. Голева, П./ Каменова, Цв./ Стойчев, Кр., Юридически лица с нестопанска цел. Правен режим. Институт за правни науки към БАН, С., 2003
3. Таков, Гражданско право. Правни научни изследвания, Сиби 2018
4. Торманов, З. Договорът, Практическо ръководство за търговски и граждански договори,
5. Цончев, Кр., Симулацията в гражданското право, Софи-Р, 2001
6. Диков, Л., Институтът на подставеното лице в гражданското и търговското право. С.2007 г.
7. Йосифова, Т., Мнимо представителство, С., 2005
8. Малчев, М., Унищожаемост на гражданскоправните сделки, С., 2010

9. Конов, Т., За абстрактните сделки и каузата на договорите. – В Сб.. Конов, Т., Подбрани съчинения, С., 2010
10. Конов, Т., Недействителност на сделка по чл. 40 ЗЗД. - – В Сб.. Конов, Т., Подбрани съчинения, С., 2010
11. Матеева, Е. Договорното представителство в нотариалното производство, С. Феня, 2007.
12. Таков, Кр., Как се решава частноправен казус, С., 2007
13. Таков, Кр., Доброволно представителство, 2-ро изд. С., 2008
14. Тасев, С., и Марков, М., Гражданско право. Обща част. Modus Studendi, 5-то изд., С. 2010
15. Планиол, М. Елементарно ръководство по Гражданско право, Дарения и Завещания, 2024 г.

Интернет ресурси:

1. <https://www.vks.bg/> - Върховен касационен съд
2. <https://www.challengingthelaw.com> - Предизвикай правото!
3. <https://gramada.org/> - Грамада портал за юристи
4. <https://vss.justice.bg/> - Висш съдебен съвет
5. <https://lpajournal.swu.bg/> – Право Политика Администрация
6. <https://portal.justice.bg/> - Единен портал за електронно правосъдие